

La inhabilitació del TC

- Fa 10 anys que el tribunal va pel camí de la deslegitimació
MIGUEL ÁNGEL APARICIO, catedràtic de Dret constitucional (UB)
EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 21.04.10

La Constitució espanyola indica al seu article 59.2 que «si el Rei s'inhabilités per a l'exercici de la seva autoritat i la impossibilitat fos reconeguda per les Corts Generals...», i a continuació proposa una sèrie de mesures alternatives per resoldre aquesta possible inhabilitació. Recordo, precisament, que el llavors professor i actual magistrat del Tribunal Constitucional (TC), Manuel Aragón Reyes, indicava que amb aquesta previsió constitucional les Corts Generals podien inhabilitar el Rei en supòsits d'una actuació constitucional desviada o contrària a la Constitució (per exemple, en el cas que es negués a sancionar una llei aprovada per les Corts).

Però passa que qui ara s'ha inhabilitat ha estat el mateix TC en ple: des d'un exercici caòtic de la presidència fins a una deslleialtat objectiva de la gran majoria dels magistrats amb la institució a la qual pertanyen. L'únic que se'n salva és el magistrat Pablo Pérez Tremps, que va veure la seva insòlita i feridora recusació acceptada per la majoria dels altres membres del tribunal.

I ara, l'últim debat sobre el vigent Estatut d'Autonomia de Catalunya ha posat una altra vegada en relleu la discapacitat funcional d'un òrgan que va néixer per defensar la Constitució i l'estructura territorial de l'Estat, a partir de la qual es va anar configurant: no és sols que no hagi pogut arribar a un acord per dictar sentència; ni que hagi hagut de canviar el ponent i passar els trastos al vicepresident i conegut centralista; ni que,

en definitiva, el recurs interposat pel PP hagi de ser jutjat pels magistrats proposats pel mateix PP. És que el tribunal, en conjunt, des de fa més de 10 anys (quan el seu llavors president deia que mentre els catalans encara no coneixien la higiene, al regne andalusí ja existien fonts de colors), ha anat fent tentines en el camí de l'autodeslegitimació.

Si tot plegat és més o menys cert, segons l'òptica de qui ho observi, el que no es pot fer, no obstant, és inventar-se solucions contràries al dret per intentar resoldre uns problemes, a vegades conjunturals, a vegades també estructurals. Em refereixo a l'extravagant idea de recusar els magistrats que ja han finalitzat el seu mandat, proposada per algun partit polític de Catalunya. La recusació, llevat l'escandalós cas de la que es va presentar contra el magistrat ja esmentat Pérez Tremps, es regeix per les normes supletòries de la llei d'enjudiciament civil, on l'article 107 i següents exclouen contundentment aquesta possibilitat.

Per això, i tornant al començament d'aquest comentari, al considerar que el tribunal com a institució s'ha inhabilitat pel seu propi comportament com a òrgan constitucional, s'ha de procedir a desactivar la continuïtat temporal en el seu funcionament. I, per això, s'ha de modificar la mateixa llei orgànica del Tribunal Constitucional quan a l'article 17.2 indica que «els magistrats del Tribunal Constitucional continuaran en l'exercici de les seves funcions fins que prenguin possessió els que els haurien de succeir». En aquest punt hauria de deixar clar que els magistrats cessen en el mateix moment que finalitza el seu mandat.

Així se solucionaria el greuge del bloqueig institucional per falta de la majoria de tres cinquens que exigeix l'article 159 de la Constitució per al nomenament de magistrats constitucionals per part del Congrés i del

Senat: n'hi ha prou amb la majoria absoluta del Congrés dels Diputats per aprovar una llei d'aquest calibre que, a més a més, deixaria parcialment aclarida la relació de pactes entre les forces polítiques de Catalunya i el Govern central.

La raó és ben evident: no s'ha de mantenir en funcions un tribunal que no funciona i que ja ha donat massa mostres d'haver-se inhabilitat en l'exercici de les seves pròpies funcions. Els comptes són clars: si quatre membres ja han esgotat el seu mandat i un d'ells ha mort, la seva renovació es fa imprescindible si no es vol condemnar aquest òrgan a la mera inexistència.